

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

คำนำ

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษานี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งมหาวิทยาลัยตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมคุณภาพให้มีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านวิชาการ และการบริหารจัดการ โดยอาศัยความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ในการที่จะช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยมุ่งสู่การเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไปในอนาคต

ในคู่มือประกันคุณภาพการศึกษานี้ ประกอบด้วยข้อมูลด้านนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพในด้านการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังรวมถึงแนวทางและวิธีการในการประเมินคุณภาพภายในตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไป

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายในของมหาวิทยาลัยและผู้สนใจจากภายนอก ในการใช้เป็นแหล่งอ้างอิงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สิริชนะ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 : ส่วนนำ	
1.1 ชื่อ ที่ตั้ง มหาวิทยาลัย	1
1.2 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1
1.3 การประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	6
1.4 ปณิธาน วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ การกิจมหาวิทยาลัย	8
1.5 การบริหารมหาวิทยาลัยและโครงสร้างการบริหาร	9
บทที่ ๒ : การประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	
2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	11
2.2 นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	12
2.3 ระบบประกันคุณภาพ	14
2.4 โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา	15
2.5 โครงสร้างและหน้าที่คณะกรรมการและคณะทำงานด้านคุณภาพ	16
2.6 เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	17
2.7 แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพการศึกษา	17
2.8 การมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	18
2.9 นิยามศัพท์การประกันคุณภาพการศึกษา	19
บทที่ 3 : การพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา	
3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา	28
3.2 แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพการศึกษา	
- ด้านบริหาร	31
- ด้านการเรียนการสอน	34
- ด้านวิจัยและบริการวิชาการ	43
- ด้านพัฒนานักศึกษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	45
3.3 รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report)	47
บทที่ 4 : ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตนเองประกอบคุณภาพ	
- แนวทางการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาหลักการ	51

บทที่ 4 : ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามองค์ประกอบคุณภาพ (ต่อ)

- องค์ประกอบคุณภาพ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน		
องค์ประกอบที่ 1	ปณิธาน วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ การกิจขององค์กรและ แผนการดำเนินงาน	55
องค์ประกอบที่ 2	การเรียนการสอน	60
องค์ประกอบที่ 3	กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา	82
องค์ประกอบที่ 4	การวิจัย	89
องค์ประกอบที่ 5	การบริการวิชาการแก่สังคม	98
องค์ประกอบที่ 6	การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	104
องค์ประกอบที่ 7	การบริหารและการจัดการ	107
องค์ประกอบที่ 8	การเงินและงบประมาณ	127
องค์ประกอบที่ 9	ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา	133

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1	ตารางสรุปผลการประเมินเฉพาะตามตัวบ่งชี้ของ สกอ. ส1 ส2 และส3 แบบกรอกข้อมูลพื้นฐาน ประจำปี	140
ภาคผนวก 2	ตารางเปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.) แบบบันทึกคะแนน และผลการประเมิน	171
ภาคผนวก 3	แบบรายงานผลการประเมิน	174

หมายเหตุ : บทที่ 4 และ ภาคผนวก อ้างอิงมาจากคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

บทที่ 1 ส่วนนำ

1.1 ชื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ที่ตั้ง 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสูด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.2 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการพัฒนาคอกูดงและพระตำหนักคอกูดง ทั้งนี้ประกอบกับการเติบโตและความเปลี่ยนแปลงสภาพโดยทั่วไปของภาคเหนือของประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อันมีเชียงรายเป็นศูนย์กลางความเจริญใหม่ (New Growth Center) ของภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในอนุภาครุ่มน้ำโขง จึงจำเป็นต้องมีการผลิตบุคลากรสาขาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความเจริญเติบโตและความต้องการของท้องถิ่น ประเทศชาติและภูมิภาค จากเหตุและปัจจัยดังกล่าว ทำให้จังหวัดเชียงรายได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เชียงราย โดยมีคณะกรรมการที่มาจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชน ราชการและนักวิชาการ ได้นำเสนอการจัดตั้งมหาวิทยาลัยให้กับรัฐบาลเพื่อพิจารณาและได้ติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต คณะกรรมการแผนกจัดตั้งมหาวิทยาลัยร่วมกับทางราชการจังหวัด ได้จัดทำโครงการเสนอรัฐบาล ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อสนองและสืบสานพระราชปณิธานในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่มีต่อจังหวัดเชียงราย วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2539 นายณรงค์ วงศ์วรรณ ได้นำคณะกรรมการแผนกจัดตั้งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าพบนายกรัฐมนตรี (ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา) รองนายกรัฐมนตรี (ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) และ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ฯพณฯ บุญชู ตรีทอง) เพื่อขอให้สนับสนุนโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัย

5 มีนาคม พ.ศ. 2535 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ “ให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่จังหวัดเชียงราย โดยอาจยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยก็ได้” ทั้งนี้เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดีของรัฐบาลและประชาชนที่มีต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

จากมติดังกล่าวทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การยกฐานะและดำเนินการกำหนดรูปแบบการบริหารและการพัฒนาวิชาการแล้วได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภายใต้กรอบแนวความคิดที่อาจจะยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

27 เมษายน พ.ศ. 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

20 สิงหาคม พ.ศ. 2539 เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งต่อมาได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรทำให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตกไปตามกระบวนการตามรัฐสภา

เมื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการกฤษฎีกาฝ่ายสังคมของรัฐบาล ได้มีมติให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ โดยไม่ยกฐานะสถาบันราชภัฏขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงฉบับใหม่ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอแล้วส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติต่อไป โดยแต่งตั้งให้รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดตั้งโดยเร็ว พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงชุดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ประชาชนชาวเชียงรายได้เรียกร้องให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงโดยเร็วโดยมีการลงนามในสัญญาประชาคมให้รัฐบาลจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและคำยืนยันว่าจะเปิดดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย นายมนตรี ด่านไพบูลย์

29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 คณะรัฐมนตรีประชุมสัญจรที่จังหวัดเชียงรายมีมติให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงใช้พื้นที่บริเวณดอยแม่ จำนวน 4,997 ไร่ เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันคณะกรรมการซึ่งจังหวัดเชียงรายตั้งขึ้นร่วมกับมูลนิธิส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงรายได้รณรงค์หาทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าจัดทำถนนเข้าที่ตั้งมหาวิทยาลัย ตลอดจนชดเชยค่าที่ดินที่มีผู้ครอบครองอยู่ในบริเวณนั้น

25 กันยายน พ.ศ. 2541 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและในปีเดียวกันนี้เอง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้รับพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บริเวณไร่μόนดินแดง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อีกประมาณ 700 ไร่

1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้เปิดรับนักเรียนรุ่นแรกโดยเปิดรับ 2 สาขา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร โดยมีนักเรียนรุ่นแรก จำนวน 62 คน